

Brüssel, 4. juuli 2023
(OR. en)

11378/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0195(NLE)

JUSTCIV 96
CONSOM 261
MARE 15
COMER 89
RELEX 837

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	30. juuni 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 343 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS ÜRO Peaassamblee poolt 7. detsembril 2022 New Yorgis vastu võetud laevade sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitlevale Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioonile Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 343 final.

Lisatud: COM(2023) 343 final



EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 30.6.2023
COM(2023) 343 final

2023/0195 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**ÜRO Peaassamblee poolt 7. detsembril 2022 New Yorgis vastu võetud laevade
sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitlevale Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni
konventsioonile Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Meretransport on rahvusvahelises kaubanduses esikohal. Hinnangute kohaselt veetakse meritsi üle 90 % kogu maailmas kaubeldavatest kaupadest. Laev on seega oluline vara, milleta üleilmne kaubandus ei toimiks. Arvestades, et laevad on kõige kulutõhusamad transpordivahendid, on laevandus maailma majandusarengu jaoks ilmselgelt otsustava tähtsusega. Teiselt poolt kaasnevad rahvusvahelise laevandusega seotud küsimustega sageli õiguslikud probleemid, mis tulenevad sellest, et regulatsioon ei ole rahvusvaheliselt ühtlustatud.

Praegu on enamikus riikides, sealhulgas ELi liikmesriikides, kohtutel õigus määrata laeva müük, et rahuldada laeva või selle omaniku vastu esitatud nõue. Selline nõue esitatakse tavaliselt laevahüpoteeegi realiseerimiseks (tagasimaksekohustuse täitmata jätmise korral) või laeva vastu tekkinud merivõlga tagatud nõude täitmiseks. Sundmüügi menetlusele eelneb tavaliselt laeva arestimine. Rahvusvaheline üldsus on teinud märkimisväärsed edusamme laevade arestimist käsitlevate normide ühtlustamisel, ent palju vähem edusamme on tehtud laevade sundmüüki käsitlevate normidega. Laevade sundmüük toimub endiselt väga erinevate riigisiseste õigusnormide alusel. **Laevade sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitleva Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni (edaspidi „laevade sundmüügi Pekingi konventsioon“)**¹ vastuvõtmisega 7. detsembril 2022 on aga olukord muutunud.

ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL – ÜRO Peaassamblee loodud ja tema alluvuses toimiv üksus) egiidi all vastu võetud konventsioon aitab kehtestada ühtse korra laevade sundmüügi rahvusvaheliste tagajärgede reguleerimiseks ning edendada seega õiguskindlust ja prognoositavust rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil.

Erinevate õigus-, sotsiaal- ja majandussüsteemidega riikide jaoks sobiliku konventsiooni vastuvõtmine täiendaks laevanduse ja meresõidu valdkonna kehtivat rahvusvahelist õigusraamistikku ning aitaks arendada harmoonilisi rahvusvahelisi majandussuhteid. Konventsioon pakub eeldatavasti õiguskaitset sundmüügi korras müüdavate laevade ostjatele ning kaitseb samal ajal laeva omanike ja võlausaldajate huve. Sel eesmärgil sisaldab see ühtseid norme, millega soodustatakse huvitatud isikute teavitamist tulevatest sundmüükidest ning rakendatakse rahvusvahelisi tagajärgi, mis tulenevad selliste laevade sundmüügist, mis müüakse vabana hüpoteekidest või pantidest ja kõigist koormatistest, eelkõige laevade registreerimise eesmärgil².

See tähendab, et ELi sidusrühmad ja eelkõige võimalikud laevaostjad võivad saada vajalikku ja piisavat kaitset, mis omakorda võib aidata tugevdada rahvusvahelist merekaubandust. Konventsioon pakub teatavaid tagatiseid ning vajalikku ühtsust, läbipaistvust ja õiguskindlust, mis võimaldab ostetud laevaga vabalt kaubelda, ning võib seega positiivselt mõjutada laeva müügihinda, sest seda ei tule õiguslike riskide tõttu alandada ja seetõttu on see tõenäoliselt kõrgem. Sellest saavad kasu kõik seotud osapooled, sealhulgas võlausaldajad. Lisaks võib konventsioon anda ELi rahastajatele laevade rahastamisel suurema kindluse, kuna laevade ostmist rahastatakse reeglina laevale seatava hüpoteebiga ning peamine tagasimaksetagatis rahastaja jaoks on laev ise. Lõpuks võib konventsioon aidata rahuldada merendus- ja finantssektori äri vajadusi ning ELi finantsturgu seega veelgi elavdada.

¹ A/RES/77/100: Laevade sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitlev Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon.

² Vt laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni preambul.

Euroopa Liit püüab järjepidevalt toetada mitmepoolseid õiguslikke vahendeid, millega tagatakse suurem õiguskindlus, mis aitab soodustada kaubanduse kasvu ja tugevdada Euroopa positsiooni maailmas. Seepärast osales komisjon UNCITRALi vaatleja staatuses ELi esindajana aktiivselt konventsiooni üle peetavates läbirääkimistes, eeldades, et konventsioon allkirjastatakse ja tulevane rahvusvaheline süsteem ratifitseeritakse. Ta esindas nõukogult saadud volitustele, sealhulgas läbirääkimisjuhistele³ tuginedes UNCITRALi läbirääkimisprotsessis ELi huve.

Laevade sundmüügi Pekingi konventsioon võeti 2022. aasta detsembris edukalt vastu ja see on allkirjastamiseks, ratifitseerimiseks või ühinemiseks 2023. aasta viimaseks kvartaliks avatud. Kui EL peaks konventsiooni komisjoni ettepaneku põhjal allkirjastama (ja hiljem ratifitseerima), rakendatakse selle allkirjastanud ja ratifitseerinud ELi liikmesriikide ja muude osalisriikide vahel rahvusvahelisi tagajärgi, mis tulenevad selliste laevade sundmüügist, mis müüakse vabana hüpoteekidest või pantidest ja kõigist koormatistest, sealhulgas laevade registreerimise eesmärgil.

Liikmesriigid peaksid konventsiooni allkirjastama pärast seda, kui liit on sellele alla kirjutanud.

Käesolev ettepanek on kooskõlas komisjoni eesmärkidega, mis on esitatud dokumendis „Poliitilised suunised komisjonile aastateks 2019–2024“,⁴ eelkõige nendega, mis on seotud prioriteediga „Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine“⁵. See on kooskõlas ELi pühendumusega mitmepoolsusele rahvusvahelistes suhetes ning peaks julgustama teisi riike ja ELi kaubanduspartnereid laevade sundmüügi Pekingi konventsiooniga ühinema.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Alates Lissaboni lepingu jõustumisest on tsiviil- ja kaubandusajades tehtavat õiguslast koostööd reguleeritud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 81. Artikli 81 lõike 2 punktiga a on ette nähtud meetmed, mille eesmärk on tagada „kohtuotsuste ja kohtuväliste otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine liikmesriikide vahel“, ning artikli 81 lõike 2 punktis c käsitletakse liikmesriikides kohaldatavate kohtualluvust reguleerivate normide kokkusobivust, näiteks seoses hagidega, mis käsitlevad laeva sundmüügi tühistamist või peatamist. Artikli 81 lõike 2 punktiga b on ette nähtud „kohtu- ja kohtuväliste dokumentide piiriülene kättesaamatus“. Artikli 81 lõike 2 punkti e eesmärk on lisaks tagada „õiguskaitse tõhus kättesaadavus“.

Kooskõlas poliitikaeesmärgiga muuta õiguskaitse kättesaadavamaks on Euroopa Parlament ja nõukogu vastu võtnud määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud)⁶. See sisaldab norme i) kohtualluvuse ning ii) liikmesriikides tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste kiire ja lihtsa tunnustamise ja täitmise kohta. Selles on kindlaks määratud, millise liikmesriigi kohtud on pädevad lahendama rahvusvahelist elementi sisaldavat tsiviil- või kaubandusvaidlust. Lisaks on selles sätestatud, et ühes liikmesriigis tehtud kohtuotsust tuleb teistes liikmesriikides tunnustada ühegi erimenetluseta ning et ühes liikmesriigis tehtud kohtuotsus või koostatud ametlik dokument, mis on selles liikmesriigis täidetav, peab olema ilma selle täidetavaks tunnustamist nõudmata täidetav ka teises liikmesriigis. Samuti on

³ Vt justiits- ja siseküsimuste nõukogu 9. ja 10. juuni 2022. aasta istungi I/A-punkti märkus (dokument nr 9711/22) ja nõukogu otsuse eelnõu, millega antakse luba pidada UNCITRALi raames läbirääkimisi laevade sundmüügi konventsiooni üle (dokument nr 9026/22).

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_et.

⁵ Samal ajal toetab see prioriteetide „Inimeste hüvanguks toimiv majandus“ ja „Uus hoog Euroopa demokraatialle“ eesmäärke.

⁶ ELT L 351, 20.12.2012, lk 1.

sellega ette nähtud kaks vormi: tunnistus, mis käsitleb kohtuotsust, ja tunnistus, mis käsitleb ametlikku dokumenti või kohtulikku kokkulepet.

Peale selle on ELil hästi välja arendatud süsteem kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikidevaheliseks piiriüleseks kättetoimetamiseks. Alates 2001. aasta maist kohaldatava dokumentide kättetoimetamise süsteemiga on ette nähtud menetlus, mille raames toimetatakse dokumendid kätte määratud „edastavate asutuste“ ja „vastuvõtivate asutuste“ kaudu, ilma konsulaar- ja diplomaatilisi kanaleid kasutamata, ning muud dokumentide kättetoimetamise viisid. Dokumentide kättetoimetamiseks tehtava õiguslase koostöö süsteemi on ajakohastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta määrusega (EL) 2020/1784, mis käsitleb kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades⁷. Selle määrusega on kehtestatud uued normid, mis aitavad parandada piiriüleste kohtumenetluste tõhusust ja kiirust. Neisse on juurutatud digipöörde ja nüüdisaegse tehnoloogia kasutamise eelised ning lõppkokkuvõttes on nende eesmärk edendada poolte jaoks õiguskaitse kättesaadavust ja parandada nende juurdepääsu õiglasele kohtumenetlusele.

Rahvusvahelisel tasandil käsitletakse rahvusvahelise kohtualluvuse ning tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise küsimusi järgmistes mitmepoolsetes kokkulepetes, mille osaline EL on: kohtualluvuse kokkuleppeid käsitlev 2005. aasta Haagi konventsioon,⁸ tsiviil- ja kaubandusajade kohtualluvuse ning neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise 2007. aasta Lugano konventsioon, paralleelselt Taaniga sõlmitud leping, mis käsitleb kohtualluvust ja kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist tsiviil- ja kaubandusajades,⁹ ning välisriigi kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise 2019. aasta Haagi konventsioon¹⁰.

Konkreetne rahvusvaheline raamistik laevade sundmüügi ning eelkõige välisriigis toimuva laevade sundmüügi ja selle tagajärgede tunnustamiseks praegu puudub. Selline olukord tekitab õiguslikku ebakindlust, mis ei soosi rahvusvahelist kaubandust.

Laevadega seotud õiguste küsimuses on tehtud mitu (edutut) katset laevade sundmüügi reguleerimist ühtlustada: 1926.¹¹ ja 1967.¹² aastal võeti vastu merivõlgade ja pantidega seotud teatavate reeglite ühtlustamise rahvusvahelised konventsioonid ning 1993. aastal võeti vastu arestimise konventsioon¹³. Need kolm konventsiooni sisaldasid sätteid laevade sundmüügi kohta, ent ei leidnud paraku laialdast toetust.

Nende mitte kuigi edukate konventsioonide kõrval tunnustasid paljud jurisdiktsioonid siiski juba (näiteks vastastikuse viisakuse põhimõttel) välisriigis toimuva laevade sundmüügi tagajärgi, sealhulgas koormatistest vaba omandiõigust. Üleilmne mitmepoolne raamistik välisriigis toimuva laevade sundmüügi tagajärgede tunnustamiseks aga endiselt puudub.

Seega täiendaks laevade sundmüügi Pekingi konventsioon ELi kehtivat raamistikku, kui liikmesriigid on selle lõpuks allkirjastanud ja ratifitseerinud, ning rahvusvahelisel tasandil täiendaks see tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise

⁷ ELT L 405, 2.12.2020, lk 40.

⁸ ELT L 133, 29.5.2009 (I lisa).

⁹ ELT L 339, 21.12.2007, lk 3.

¹⁰ ELT L 187, 14.7.2022, lk 4 (nõukogu peasekretariaat avaldab konventsiooni jõustumise kuupäeva *Euroopa Liidu Teatajas*).

¹¹ Sõlmitud 10. aprillil 1926 Brüsselis.

¹² Sõlmitud 27. mail 1967 Brüsselis.

¹³ Vastu võetud 12. märtsil 1999 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni / Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni diplomaatilisel konverentsil (ÜRO/IMO diplomaatiline konverents).

raamistikku, sest sellega tagataks laevade sundmüügi tagajärgede rahvusvaheline tunnustamine.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek on kooskõlas ELi üldise poliitikapõhimõttega astuda samme selleks, et rahvusvahelises raamistikus võetaks arvesse ELi ainuvälispädevust. Selleks ühineb EL rahvusvaheliste konventsioonidega, mis sisaldavad ELi ainuvälispädevusse kuuluvaid sätteid, kui seda võimaldab piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon käsitlev klausel, millega lubatakse (nagu käesoleval juhul) piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonidel rahvusvahelisele juriidilisele dokumendile alla kirjutada, see heaks kiita või sellega ühineda. EL võib aga anda ka liikmesriikidele loa teha seda liidu nimel.

Pekingi konventsiooni artikli 18 lõikes 4 sisalduv eraldumisklausel tagab sujuva seose liidu õiguse vahendite ja konventsiooni vahel ning kindlustab, et võimaluse ja vajaduse korral kohaldatakse kehtivaid või tulevasi liidu õiguse vahendeid, eelkõige Brüsseli Ia määruses ja dokumentide kättetoimetamise määruses sisalduvaid norme. Eelkõige tagab eraldumisklausel, et konventsioon ei mõjuta ELi kohtualluvuse reegleid, millega reguleeritakse menetlusi, mis on seotud kohtuotsuste vastastikuse täitmise liikmesriikide vahel. Samuti peaks eraldumisklausel tagama, et kui dokument tuleb kätte toimetada adressaadile, kelle elu- või asukoht on ELis, kohaldatakse edastavate ja vastuvõtivate riikide vahel dokumentide kättetoimetamist käsitlevaid ELi norme.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 81 lõike 2 punktidel a ja b koostoimes artikli 218 lõikega 5, sest laevade sundmüügi Pekingi konventsioon on rahvusvaheline juriidiline dokument. Õigusalast koostööd tsiviil- ja kaubandusajades reguleeritakse ELi toimimise lepingu artikliga 81, mis on seega ELi selle valdkonna pädevuse õiguslik alus.

ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 2 kohaselt kuuluvad mõned laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni sätted ELi ainuvälispädevusse, sest need võivad „mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala“.

Laevade sundmüügi Pekingi konventsioon sisaldab kohtualluvuse sätteid, mis võivad mõjutada määruse (EL) nr 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades)¹⁴ kohaldamist (vt laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni artikkel 9 „Sundmüügi tühistamise ja peatamise pädevus“).

Konventsioon sisaldab ka laevade sundmüügist teatamist käsitlevaid sätteid, mis võivad mõjutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta määruse (EL) 2020/1784 (mis käsitleb kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades)¹⁵ kohaldamist (vt laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni artikkel 4 „Sundmüügi teade“).

- **Deklaratsioonid Euroopa Liidu ainupädevusse kuuluvate valdkondade kohta**

¹⁴ ELT L 351, 20.12.2012, lk 1.

¹⁵ ELT L 405, 2.12.2020, lk 40–78.

Laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni artikli 18 („Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonide osalemine“) lõikes 2 nõutakse, et Euroopa Liit esitaks konventsioonile alla kirjutades hoiulevõtjale deklaratsiooni, milles on täpsustatud need konventsiooniga reguleeritavad küsimused, milles liikmesriigid on Euroopa Liidule pädevuse üle andnud.

See deklaratsioon on lisatud käesolevale ettepanekule.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ei kohaldata

- **Proportsionaalsus**

Käesoleva ettepaneku eesmärk on i) parandada õiguskaitse kättesaadavust ELi poolte jaoks välisriigis toimuva laevade sundmüügi tagajärgede tunnustamise tagamise kaudu ning ii) suurendada rahvusvahelistes tehingutes osalevate ettevõtjate ja kodanike õiguskindlust. Samal ajal võib konventsioon aidata vähendada piiriüleste kohtumenetluste kulusid ja kestust.

Neid eesmärke saab saavutada üksnes süsteemiga, mille raames nähakse ette ühtsed normid, millega soodustatakse huvitatud isikute teavitamist tulevatest sundmüükidest ning rakendatakse rahvusvahelisi tagajärgi, mis tulenevad selliste laevade sundmüügist, mis müüakse vabana hüpoteekidest või pantidest ja kõigist koormatistest, sealhulgas laevade registreerimise eesmärgil. Selline süsteem on laevade sundmüügi Pekingi konventsiooniga vastu võetud.

Ühepoolsete ELi tasandi meetmetega neid eesmärke ei saavutataks, sest selliste meetmetega ei oleks võimalik tagada, et ELis toimuva laevade sundmüügi tagajärgi tunnustataks väljaspool ELi asuvates riikides, kus sundmüügi teel müüdud laev võidakse registreerida. Selline olukord ei hoiaks ära probleeme, mis tulenevad asjade praegusest seisust rahvusvahelisel tasandil. Nende probleemide hulgas on asjaolu, et puuduvad kokkulepitud normid laeva suhtes sundmüügi järel saadud koormatistest vaba omandiõiguse tunnustamise kohta, ning sellega kaasneb õiguskindlusetus.

Mitmepoolse raamistiku, nagu laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni allkirjastamine oleks tõhusam kui otsus alustada liiduväliste riikidega kahepoolseid läbirääkimisi. Sõltuvalt konventsiooniga ühinevate riikide arvust tagaks see ühise õigusraamistiku laevade sundmüügi tagajärgede tunnustamiseks, olenemata sellest, kus müük toimub. Samuti tagaks see ühise õigusraamistiku ELi kodanikele ja ettevõtjatele, kes soovivad, et laeva suhtes sundmüügi järel saadud koormatistest vaba omandiõigust tunnustataks nii liiduvälistes riikides kui ka ELis.

Käesolev ettepanek ei lähe kaugemale eesmärgist tagada, et laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni teatavate sätete puhul võetaks arvesse ELi ainuvälispädevust, ning et konventsioon ei takista liidu õiguse kohaldamist ELi liikmesriikide vahel.

- **Vahendi valik**

Ei kohaldata

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Pärast 2019. aasta mais laevade sundmüüki käsitleva dokumendi eelnõu asjus aset leidnud esimest ettevalmistavat kohtumist, mille kutsus kokku UNCITRAL, anti liikmesriikidele

nõukogu tsiviilõiguse töörühmas (üldküsimused) korrapäraselt teavet ning nendega peeti nõu eri võimaluste ja kooskõlastatud suundade üle, mida EL väljendas oma seisukohas UNCITRALi VI töörühma (laevade sundmüük) arutelude raames. Lisaks konsulteeriti töörühma koosolekutel, mis toimusid kas Viinis või New Yorgis, korrapäraselt liikmesriikide delegaatidega. Komisjon andis pärast iga UNCITRALi istungit VI töörühma koosolekute tulemustest aru nõukogu tsiviilõiguse töörühmas (üldküsimused).

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni üle peetud läbirääkimiste käigus konsulteeris komisjon järjekindlalt ja läbipaistvalt liikmesriikide asjaomase valdkonna ekspertidega ja tugines nende eriteadmistele.

Lisaks tugines komisjon oma töös eksperditeadmistele, mis koguti 7. septembril 2020 eesistujariigi Horvaatia egiidi all korraldatud kollokviumilt, millel arutati tulevase laevade sundmüüki käsitleva rahvusvahelise juriidilise dokumendiga seotud küsimusi. Kollokviumil arutlesid rahvusvahelised mereõiguse ja eelkõige laevade sundmüügi valdkonna eksperdid ning sellel osalesid mitmesugused merendus-, rahvusvahelise kaubanduse ja finantsvaldkonna spetsialistid.

Komisjoni töösse andis kasuliku panuse tagasiside, mis saadi sidusrühmadelt vastuseks kutsele avaldada arvamust komisjoni arusaama kohta probleemist ja UNCITRALi eelnõus pakutud võimalike lahenduste kohta.

Konventsiooniga seotud töös koosnesid UNCITRALi VI töörühmas osalenud liikmesriikide delegatsioonid ekspertidest, sealhulgas akadeemiliste ringkondade esindajatest ja valitsusametnikest.

Komisjoni aktiivsel osalusel toimunud konsultatsioonidel kogu maailma merendussektori esindajatega rahvusvahelise merenduskomitee (Comité Maritime International – CMI) 2022. aasta konverentsil (18.–21. oktoober 2022 Belgias Antwerpenis) sai laevade sundmüügi Pekingi konventsioon üldise huvi ja tugeva toetuse osaliseks.

Lõpuks tugines komisjon liidus leiduvatele ulatuslikele eksperditeadmistele kohtuotsuste liidu tasandil tunnustamise ja täitmise vallas määruse (EL) nr 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) alusel ning sellele eelnenud määruse nr 44/2001 (kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades)¹⁶ alusel, millele omakorda eelnes sama teemat käsitlev 1968. aasta Brüsseli konventsioon kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades¹⁷. Euroopa Liidu Kohus on andnud nende dokumentide tõlgendamise ja kohaldamise kohta ulatuslikud suunised.

- **Mõjuhindang**

Käesolevale ettepanekule ei ole mõjuhindangut lisatud.

Aga nagu eespool märgitud, peeti enne seda, kui konventsiooni eelnõuga tööd alustati, intensiivseid konsultatsioone liikmesriikide ekspertidega ja merendussektoriga laiemalt. 27. veebruaril 2018 toimus Maltal Vallettas kõrgetasemeline kollokvium, kus laevade sundmüügi konventsiooni algset eelnõu toetasid mitmesugused rahvusvahelise merendussektori esindajad, sealhulgas Balti ja Rahvusvahelise Merendusnõukogu (BIMCO), Rahvusvahelise Transporditöötajate Liidu (ITF) ning Laevamaaklerite ja -agentide Riiklike Assotsiatsioonide Liidu (FONASBA) esindajad, samuti laevade rahastajad ja laevade omanikud, laevakütuse tarnijad, laevaremondiettevõtjad, sadamaametid ja laevaregistrid.

¹⁶ ELT L 12, 16.1.2001, lk 1–23.

¹⁷ ELT L 299, 31.12.1972, lk 32–42.

Šveitsi valitsus koostas ka üksikasjaliku dokumendi,¹⁸ mis sisaldas kõrgetasemelise kollokviumi tulemusi ja järeldusi ning mida UNCITRAL arutas ja kaalus nõuetekohaselt oma 51. istungjärgul (New York, 25. juuni – 13. juuli 2018).

Kogu UNCITRALi läbirääkimisprotsessi vältel jätkusid konsultatsioonid ja töö nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Käesoleva ettepaneku eesmärk on lihtsustada ja parandada õiguskaitse kättesaadavust ELi ettevõtjate ja kodanike jaoks, sest laevade sundmüügi tagajärgede rahvusvahelise tunnustamise õigusraamistik aitab tagada nõuetekohase sundmüügi menetluse ja selle, et kõigil mõjutatud pooltel oleks võimalus oma õigusi maksma panna.

Peale selle parandab laevade sundmüügi Pekingi konventsioon harilikult oma nõudeid maksimeerida püüdvate heausklike võlausaldajate kaitset ja õiguskaitsevahendeid. See kajastab teataval määral Brüsseli Ia määruses sätestatud, kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist reguleerivaid ELi norme, ning dokumentide kättetoimetamise määruses ja selle uuesti sõnastatud versioonis sätestatud dokumentide kättetoimetamist käsitlevaid norme.

Konventsioonis sisalduvad võimalused esitada nõue või taotlus, et hoida ära laevade sundmüüki, mille tulemusena saab laeva suhtes koormatistest vaba omandiõiguse, või peatada müügi tagajärjed (artikkel 9 „Sundmüügi tühistamise ja peatamise pädevus“), ning konventsiooni sätte avaliku korra kohta (artikkel 10 „Asjaolud, mille korral sundmüügil ei ole rahvusvahelisi tagajärgi“) on kooskõlas ELi põhiõiguste ja õiglase menetluse põhimõtetega ning selle riigi avaliku korraga, kus sundmüügi tagajärgede tunnustamist soovitakse. Seega aitab see tagada, et liiduvälises riigis järgitakse nõuetekohaselt põhiõiguseid, näiteks kaitseõigust või õigust õiglasele kohtumenetlusele.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ei kohaldata

¹⁸

A/CN.9/WG.VI/WP.81

II

lisa

ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/V19/008/27/PDF/V1900827.pdf?OpenElement).

([https://documents-dds-](https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/V19/008/27/PDF/V1900827.pdf?OpenElement)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ÜRO Peaassamblee poolt 7. detsembril 2022 New Yorgis vastu võetud laevade sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitlevale Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioonile Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõike 2 punkte a ja b
koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) 23. mail 2022 andis nõukogu komisjonile loa alustada läbirääkimisi laevade
sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitleva konventsiooni üle. Need läbirääkimised
viidi edukalt lõpule ja ÜRO Peaassamblee võttis 7. detsembril 2022 New Yorgis vastu
konventsiooni teksti.
- (2) ÜRO Peaassamblee poolt 7. detsembril 2022 New Yorgis vastu võetud laevade
sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitlev Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni
konventsioon (edaspidi „laevade sundmüügi Pekingi konventsioon“) tugevdab
kehtivat rahvusvahelist õigusraamistikku laevanduse ja meresõidu valdkonnas ning
annab väärtusliku panuse harmooniliste rahvusvaheliste majandussuhete
arendamisse. Seetõttu on soovitatav, et selle sätteid hakatakse kohaldama võimalikult
kiiresti.
- (3) Euroopa Liit töötab selle nimel, et luua ühine õigusruum, mille aluseks on
kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõte. Liidu seadusandja on võtnud muu
hulgas vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL)
nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja
kaubandusajades¹⁹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta
määruse (EL) 2020/1784, mis käsitleb kohtu- ja kohtuväliste dokumentide
liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades²⁰.
- (4) Mõned laevade sundmüügi Pekingi konventsioonis käsitletavad küsimused on
määrustega (EL) nr 1215/2012 ja (EL) 2020/1784 seotud. Seetõttu on liidul nendes
küsimustes ainupädevus, samas kui muud laevade sundmüügi Pekingi konventsioonis
käsitletavad küsimused tema pädevusse ei kuulu.
- (5) Liikmesriigid peaksid laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni allkirjastama, et
tagada konventsiooni täielik kohaldamine liidu ja kolmandate riikide vahel.
- (6) Laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni artikli 18 lõikes 1 on sätestatud, et
piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid, mille pädevuses on teatavad

¹⁹ ELT L 351, 20.12.2012, lk 1.

²⁰ ELT L 405, 2.12.2020, lk 40.

laevade sundmüügi Pekingi konventsiooniga reguleeritavad valdkonnad, võivad sellele konventsioonile alla kirjutada, selle heaks kiita või sellega ühineda.

- (7) Laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni artikli 18 lõikes 2 on sätestatud, et piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon esitab konventsioonile allakirjutamisel, selle heakskiitmisel või sellega ühinemisel deklaratsiooni, milles täpsustab konventsiooniga reguleeritavaid küsimusi, milles tema liikmesriigid on talle pädevuse üle andnud. Järelikult peaks liit esitama laevade sundmüügi Pekingi konventsioonile allakirjutamise ajal sellise deklaratsiooni.
- (8) Seetõttu tuleks laevade sundmüügi Pekingi konventsioonile liidu nimel alla kirjutada, eeldusel et see hiljem sõlmitakse, ja lisatud deklaratsioon heaks kiita.
- (9) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]

VÕI

[Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]

- (10) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

ÜRO Peaassamblee poolt 7. detsembril 2022 New Yorgis vastu võetud laevade sundmüügi rahvusvahelisi tagajärgi käsitlevale Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioonile (edaspidi „laevade sundmüügi Pekingi konventsioon“) allakirjutamine kiidetakse liidu nimel heaks, eeldusel et konventsioon sõlmitakse.

Laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Liidu nimel kiidetakse heaks käesolevale otsusele lisatud deklaratsioon. Käesolevale otsusele lisatud deklaratsiooni esitab liit laevade sundmüügi Pekingi konventsiooni artikli 18 lõike 2 alusel laevade sundmüügi Pekingi konventsioonile allakirjutamisel.

Artikkel 3

Nõukogu volitab komisjoni nimetama isiku, kellel on täielikud volitused konventsioonile liidu nimel alla kirjutada, eeldusel et konventsioon sõlmitakse.

Artikkel 4

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]